

Kommentar till Migrationsöverdomstolens dom, den 21 september 2011, angående definitionen av begreppet ”sambo” till EES-medborgare samt frågan om tillämpligheten av rörlighetsdirektivet vid dubbelt medborgarskap (UM4848-09)

Migrationsöverdomstolen slår i dom den 21 september 2011 fast att begreppet ”sambo” till en EES-medborgare ska definieras på samma sätt som i sambolagen. Detta innebär att begreppet ”sambo” i utlänningslagen ges olika innebörd beroende på om det är kapitel 3 a eller kapitel 5 som tillämpas (jfr MIG 2008:30). Målet rör även frågan om en person med dubbelt medborgarskap kan vara anknytningsperson enligt EES-reglerna.

I ärendet som den aktuella domen gäller hade en man ansökt om uppehållstillstånd bl.a. på grund av anknytning till sin sambo som han träffat i Sverige. Hon var både polsk och svensk medborgare. De huvudsakliga frågorna i målet var huruvida sökanden (en tredjelandsmedborgare) är en sådan familjemedlem som omfattas av rörlighetsdirektivet¹ och om så är fallet huruvida anknytningspersonen kan återropa de unionsrättsliga bestämmelserna om uppehållsrätt även mot det land hon är medborgare i.

Migrationsöverdomstolen inleder med att konstatera att vid tillämpningen av 3 a kap. 2 § utlänningslagen ska begreppet sambo ha samma betydelse som enligt 1 § sambolagen. Hur begreppet sambo tillämpas enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen respektive 5 kap. 3 a § första stycket samma lag föranleder, enligt domstolen, ingen annan bedömning. Domstolen hänvisar därefter till EU-domstolens dom i Metock-fallet², som gällde makar, och konstaterar att domen även får genomslag vid motsvarande situation avseende sambor. Migrationsöverdomstolen bedömer därmed att bestämmelsen i 3 a kap. 2 § utlänningslagen anses omfatta en EES-medborgare och en tredjelandsmedborgare som blivit sambor först efter EES-medborgarens inresa i Sverige.

Därefter gör Migrationsöverdomstolen en bedömning av om reglerna om uppehållsrätt i rörlighetsdirektivet är tillämpliga på anknytningspersonen som förutom att vara medborgare i Polen även är svensk medborgare. Domstolen stödjer sig på uttalandena i Shirley McCarthy-fallet³ och konstaterar att reglerna om uppehållsrätt enbart aktualiseras i de fall en

¹ Europa parlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m.

² EG-domstolen slår den 25 juli 2008 i mål C-127/08 fast att det saknar betydelse var och när parterna (unionsmedborgaren och hennes make som är tredjelandsmedborgare) har ingått äktenskap.

³ EU-domstolen slår den 5 maj 2011 i mål C-434/09 fast att den omständigheten att en unionsmedborgare är medborgare i mer än en medlemsstat inte innebär att vederbörande har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet. Shirley McCarthy hade till skillnad från anknytningspersonen i aktuellt ärende aldrig utnyttjat sin rätt att fritt röra sig och alltid uppehållit sig i den medlemsstat där hon är medborgare. I aktuellt fall hade anknytningspersonen vistats under en tid i Sverige som unionsmedborgare innan hon blev svensk medborgare.

unionsmedborgare befinner sig i en annan medlemsstat än den han eller hon är medborgare i.

Migrationsöverdomstolen finner att sökanden inte kan med stöd av rörlighetsdirektivet härleda någon uppehållsrätt för egen del från sin sambo eftersom hon även är svensk medborgare. Det har heller inte, enligt domstolen, framkommit att effekterna av situationen i det aktuella ärendet hindrar anknytningspersonen att utöva sina rättigheter i egenskap av unionsmedborgare – till skillnad från det fall (jfr mål C-34/09, Ruiz Zambrano) då barn som var EU-medborgare skulle tvingas följa med sina föräldrar om dessa utvisades.